

Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen Raision Kuulassa

- Selvitys ja näkemyksiä seuratoimijoilta ja vanhemmilta

Emilia Maaskola

Tekijä Emilia Maaskola	
Koulutusohjelma Liikunnan ja vapaa-ajan koulutusohjelma	
Raportin/Opinnäytetyön nimi Vapaaehtoistoiminnan kehittäminen Raision Kuulassa - Selvitys ja näkemyksiä seuratoimijoilta ja vanhemmilta	Sivu- ja liitesivumäärä 30+7
<p>Tämä opinnäytetyö tehtiin yhteistyössä yleisurheilu- ja hiihtoseura Raision Kuulan kanssa. Työn avulla kartoitettiin tietoa mihin seurassa toimivat kokevat tarvitsevansa apua ja millaiset resurssit urheilijoiden vanhemmilla on auttaa ja parantaa seuran toimintaa. Opinnäytetyö toteutettiin käyttämällä sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia tutkimusmetodeja.</p> <p>Aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kahta erilaista kyselylomaketta sekä havainnointia. Ensimmäiseen kyselylomakkeeseen vastasivat Raision Kuulan toiminnassa mukana olevat ja toiseen seurassa urheilevien lasten vanhemmat. Seuratoimijoilta kartoitettiin seuran kehitystarpeita ja sitä, mihin he kokivat kaipaavansa apua. Vanhemmille lähetetyn lomakkeen avulla selvitettiin heidän mahdollisia resurssejaan osallistua mukaan seuratoimintaan. Havainnointia tapahtui koko projektin ajan.</p> <p>Kyselyiden avulla selvisi, että seuratoimijat olivat pääosin tyytyväisiä ilmapiiriin ja työmääräänsä, mutta talkootoiminta ja muu vapaaehtoistyö seuran hyväksi oli vähäistä. Apua toivottiin erityisesti toimitsijatehtäviin ja yksittäisiin talkootapahtumiin. Vanhempien vastausten perusteella voitiin puolestaan todeta, että osaamista aiemmasta vapaaehtois- ja seuratyöstä oli. Syy miksi osallistuminen Raision Kuulan toimintaan oli ollut niin vähäistä, johtui vanhempien muista kiireistä, sekä seuran suppeasta tiedottamisesta. Liian sitoviin, pitkäkestoisii vapaaehtoistöihin ei ollut innostusta. Vastaajista suurin osa oli valmiita vapaaehtoistyöhön kerran kuukaudessa ilman palkkioita. Oman lapsen harrastus oli vanhempien suurin motiivi auttaa seuraa.</p> <p>Kyselylomakkeiden tulokset esiteltiin Raision Kuulan yhteisessä palaverissa. Saatujen tulosten perusteella päätettiin, että seurasta valitaan yksi tai muutama vastuuhenkilö koordinoimaan koko seuran vapaaehtois- ja talkootoimintaa. Seura järjestää ja maksaa ensimmäisen asteen toimitsijakoulutuksen vanhemmille, millä pyritään rohkaisemaan ja ohjaamaan uusia vapaaehtoisia mukaan. Sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen parantamiseksi seura perusti Facebook ryhmän. Ryhmään päivitetään ajankohtaisia tietoja mahdollisista talkootapahtumista. Vanhempien infoiltoja tullaan järjestämään edelleen säännöllisin väliajoin koskien Raision Kuulan toimintaa.</p>	
Asiasanat vapaaehtoistyö, seuratoiminta	

Sisällys

1	Johdanto	1
2	Seuratoiminta Suomessa	2
2.1	Seuratoiminnan historia	2
2.2	Seurat tänään ja tulevaisuudessa	3
3	Vapaaehtoistoiminta yleisesti	4
3.1	Vapaaehtoistoiminnan historia Suomessa.....	4
3.2	Vapaaehtoistoiminta tänä päivänä Suomessa.....	5
3.3	Vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus	6
4	Vapaaehtoistoiminnan merkitys liikunta ja urheiluseuroissa	8
4.1	Vapaaehtoisten työnjako tehostuu	8
5	Vapaaehtoistoimintaan osallistumisen motiivit.....	10
5.1	Vapaaehtoisten motivaatio seuratoiminnassa	11
6	Vapaaehtoisten johtaminen.....	14
6.1	Oma johtajuus vapaaehtoistyössä.....	14
6.2	Vapaaehtoistoiminnan johtamisen haasteet.....	15
7	Raision Kuula seurana	16
8	Työn tavoite	17
9	Työvaiheet ja menetelmät	18
9.1	Kohderyhmä	19
9.2	Aineistonkeruumenetelmät.....	19
10	Tulokset	21
10.1	Seuratoimijoille lähetetyn kyselylomakkeen tulokset	21
10.1.1	Tyytyväisyys tämänhetkiseen työmäärään seurassa.....	22
10.1.2	Tuen ja avun tarve seurassa toimivien mielestä	22
10.2	Vanhemmille lähetetyn kyselylomakkeen tulokset.....	23
10.2.1	Vanhempien resurssien kartoitus seuran vapaaehtoistoimintaan	24
10.2.2	Vanhempien palkkiotoiveet ja motiivit vapaaehtoistyön tekemiseen	25
10.2.3	Palaute seuran kehittämiseksi.....	26
11	Kehittämistoimenpiteet	27
12	Pohdinta.....	29
	Lähteet	31
	Liitteet.....	33

1 Johdanto

Seurat tavoittavat tänä päivänä vähintäänkin hetkellisesti lähes 90 prosenttia nuorisotamme ennen heidän täysikäisyyttään (Mononen, Blomqvist, Koski & Kokko 2016, 28). Seurajärjestelmä on varsin poikkeuksellinen moneen muuhun yhteiskunnalliseen elämän alueeseen verrattuna, sillä toiminnan toteuttaminen etenkin ruohonjuuritasolla perustuu edelleen pitkälti vapaaehtoisuuteen. Yhteiskunnan ja liikuntakulttuurin muutokset vaikuttavat monella tapaa myös seuratoimintaan. Koko seurakentän odotetaan tänä päivänä palvelevan kansalaisia monin eri tavoin tuottaen lukuisia erilaisia palveluja. Vaatimustason nousu seuratoiminnalle luo jatkuvan resurssiongelman ja samalla ihmisten valmius sitoutumiseen rakentuu eri tavalla kuin ennen. (Koski & Mäenpää 2018.)

Aika on ihmisten kallisarvoisin hyödyke postmodernissa ajassa. Nykyihmiset arvostavat aikaansa, ja miettivät entistä tarkemmin, mihin ja miten sitä käyttävät. Käytetystä ajasta halutaan saada mahdollisimman paljon irti. Tämä näkyy myös vapaaehtoistoiminnassa. Sitoviin ja pitkäkestoisiin tehtäviin ihmiset lähtevät mukaan vastahakoisesti. Tästä syystä kannustamisella ja motivoinnilla on entistä suurempi rooli aikaisempaan verrattuna. (Harju 2010, 155.)

”Tutkimusten mukaan vapaaehtoistyö ei ole vähentynyt. Toimijoiden tuntemus taas on, että se on ainakin vaikeutunut. Tunne vähentymisestä johtuu pääosin siitä, että vapaaehtoispanos on säilynyt viime vuodet entisellään, mutta uusia yhdistyksiä on perustettu runsaasti. Näin vapaaehtoispanos yhtä yhdistystä kohden on laskenut.”

Kysymys kuuluukin, miten houkutella uusia toimijoita mukaan ja millaisia tehtäviä ohjataan kullekin? Pystymmekö pitämään vapaaehtoistoiminnan seurassa niin houkuttelevana, että nykyajan ihmiset ovat valmiita käyttämään osan ajastaan siihen?

Työn tavoitteena on kehittää Raision Kuulan vapaaehtoistoimintaa kartoittamalla ongelmakohdat kahden kyselylomakkeen sekä havainnoinnin avulla.

2 Seuratoiminta Suomessa

Tänä päivänä maan aktiivisesti toimivien liikunta- ja urheiluseurojen määrän lasketaan olevan noin 10 000 (Koski 2013, 28).

Heinilän (1986) mukaan liikuntaseura on sosiaalinen organisaatio ja vuorovaikutusjärjestelmä, jonka jäsenistö toteuttaa yhteisiä kiinnostuksenkohteitaan liikuntaosallistumisessa sekä yhdessä kasvattaa ja ohjaa voimavarojaan seuran hyväksi. Liikuntaseura on monirakenteinen sosiaalinen järjestelmä ja organisaatio, jonka toiminta on monin tavoin riippuvaista ulkoisesta ympäristöstään. Ulkoisesta ympäristöstä huolimatta toimintaa yhdistää jäsenistön keskinäisen hyödyn edistäminen. (Heinilä 1986, 120–126.)

Seurat ovat keskeisessä asemassa suomalaisessa liikuntakulttuurissa. Huolimatta siitä, että liikuntakulttuuri on monipuolistunut ja laajentunut, seurat ovat pysyneet kehityksen mukana, ja ovat tärkeä osa organisoitua ja liikunta- ja urheilutoimintaa. Niiden merkitys niin huippu- ja kilpaurheilun kuin harrasteliikunnankin näkökulmasta on suuri. Ennen kaikkea lasten ja nuorten liikuttajina seurojen rooli on nykyään korvaamaton. (Mononen, Blomqvist, Koski & Kokko 2016, 28.) Perinteisen mallin mukaan seurojen tehtävänä on ollut järjestää jotain toimintaa, ja arvioida sen jälkeen onko toiminta kiinnostanut ihmisiä. Nykypäivänä tilanne on päinvastainen, eli toimintaa järjestetään harrastajien tarpeiden ja kysynnän mukaan. (Koski 2000, 11.)

2.1 Seuratoiminnan historia

Vanhin vielä toimiva suomalainen urheiluseura Björneborgs Segelförening perustettiin yli 60 vuotta ennen Suomen itsenäistymistä eli vuonna 1856. Tuon vuosisadan aikana seuroja perustettiin vielä verkalleen, mutta seuraavalle vuosisadalle siirryttäessä perustamisten rytmi alkoi kiihtyä. Suomen itsenäistyessä maassa oli lähes 700 urheiluseuraa. (Koski 1987, 194.)

Liikuntaseura-termi otettiin käyttöön 1980-luvulla. Sen idea on ajatuksessa, että liikunta on yläkäsite, joka kattaa myös urheilun. Arkiseen kielenkäyttöön liikuntaseura ei ole kovin hyvin vakiintunut, vaan urheiluseura-termiä käytetään yleisesti. Tarkkaan ottaen jälkimmäinen ei kuitenkaan kata koko liikunta-alalla toimivien yhdistysten kirjoa. Näin ollen välillä olisi tarpeen ilmaista asia muodossa liikunta- ja urheiluseurat. (Koski & Mäenpää 2018.)

2.2 Seurat tänään ja tulevaisuudessa

Liikuntakulttuurin tulevaisuus seisoo suurelta osin seuratoiminnan varassa. Pitkän ajan seurat ovat toimineet nuorison kasvattajina, terveyden ja kilpaurheilun edistäjinä ja yleisesti koko liikuntakulttuurin voimavarana. Seuratoiminta on myös merkittävä kansalaistoiminnan ja yhteisöllisyyden paikka, jonka yhteiskunnallinen arvo myös tästä näkökulmasta on suuri. (Koski 2006.)

Seuraharrastamisen suosio on viimeisen vuosikymmenen aikana kasvanut. Se on korkeimmillaan noin 11-vuotiaana (Aira, Kannas, Konu, Kokko, Tiirikainen, Tynjälä & Villber 2013.) Urheiluseuratoimintaan tullaan mukaan keskimäärin 6–9-vuotiaana ja valtaosa urheiluseurassa harrastavista valitsee päälajinsa viimeistään yläkouluiässä. (Kokko & Villberg & Kannas 2010; Aarresola & Konttinen 2012b). Urheiluseurassa harrastavien osuus alkaa laskea 11 ikävuoden jälkeen ja 15–18-vuotiaista enää joka kolmas harrastaa liikuntaa urheiluseurassa (Kokko & Villberg 2010).

Koski ja Mäenpää (2018) listasivat tutkimuksessaan muutoksia, jotka tulevat vaikuttamaan seurojen toimintaan tulevaisuudessa. Yksi näistä muutoksista on kaupungistuminen. Väestö keskittyy Etelä-Suomeen ja kasvukeskuksiin, joissa myös kysyntä seuratoiminnalle kasvaa. Myös odotukset seuratoimintaa kohtaan kasvavat, mistä johtuen seuroilta odotetaan entistä ammattimaisempaa toimintaa. Väestön ikääntyessä myös seuroissa aktiivisesti toimivien keski-ikä nousee ja seuratoimintaan kaivataan entistä enemmän nuoria toimijoita. Nämä uudet sukupolvet taas odottavat seuroilta osallistamista ja omaehtoisuutta ja haluavat tehdä seuroissa itsensä näköistä toimintaa. Pitkäjänteinen sitoutuminen seuratoimintaan vähenee, mistä johtuen projektimainen ja kertaluontoinen osallistuminen yleistyy. Näin ollen seurojemme toimintaedellytyksistä olisi syytä huolehtia myös pitkällä tähtäimellä. Tämä taas edellyttää sitä, että liikunnan päättäjillä sekä liikuntajärjestöillä ja niissä toimivilla ihmisillä olisi ajan tasalla olevat tiedot seurojen nykytilanteesta ja niiden kehitystrendeistä. Seuroissa toimivien ihmisten lisäksi myös seuratoiminnan sisällöt ovat muutoksessa. Urheilu on perinteisesti ollut seuratoiminnan ydin, mutta nyt seuroilla on uusia mahdollisuuksia toteuttaa esimerkiksi myös hyvinvointipalveluita. Seuroissa ja niiden toiminnassa kiinnitetään huomiota myös ympäristövastuullisuuteen. Ympäristömme kestävyys on koetuksella, joten myös seurojen toiminnassa tulisi noudattaa kestävä kehityksen periaatteita ja toteuttaa ympäristön kannalta viisaita ratkaisuja. (Koski & Mäenpää 2018.)

3 Vapaaehtoistoiminta yleisesti

Käsitteitä vapaaehtoistoiminta ja vapaaehtoistyö käytetään usein synonyymeinä (Raninen, Raninen, Toni & Tornaesus 2007, 7). Vapaaehtoistoiminta on yksittäisen ihmisen tai yhteisön toimintaa, josta ei saa rahallista korvausta, ja jota tehdään omia arvoja vastaavan yhteisön hyväksi. Vapaaehtoistoimintaa ei tehdä taloudellisena yritystoimintana, palkkatyönä eikä harjoitteluna. Perusajatus on, että kuka tahansa voi olla vapaaehtoinen iästä, sukupuolesta, sosiaalisesta asemasta tai koulutuksesta riippumatta. (Mallen & Adams 2013.)

Vapaaehtoistoiminta keskittyy moneen eri työhön, ja siinä korostuu ihmisen vastuu itseltään ja toisista ihmisistä. Toiminta on suunnitelmallista toimintaa ammattiavun ja maallikkoavun välimaastossa. Vapaaehtoisten toiminta organisoituu usein ammattitekijän tai epävirallisen organisaation kautta. Vapaaehtoistyössä tekijät järjestävät toimintaa ja palveluja itselleen ja muille omista toiveistaan ja lähtökohdistaan käsin. Omaehtoisuus ja aktiivisuus näkyvät ihmisten halusta osallistua ja toimia. (Harju 200, 14.)

3.1 Vapaaehtoistoiminnan historia Suomessa

Suomalaisen kansalaisyhteiskunnan kehitys syntyi 1800-luvulla samassa tahdissa sivistyksen yleistymisen, elintason kohoamisen ja kansallisen heräämisen kanssa. (Harju 2000, 13.) Kansallissotaa ennen, yhdistysverkko liitti ihmisiä yhteen aatteellisella ja poliittisella tavalla. Yhdistystoiminta oli kuitenkin moninaista. Se sisälsi niin poliittisia, sivistyksellisiä, urheilullisia, naisten ja nuorison järjestöjä, kuin muitakin harrastusjärjestöjä. Järjestöt jakautuivat porvarilliseen ja sosialistiseen puoleen. Kansalaissodan jälkeen monia vasemmistolaisia järjestöjä lakkautettiin. Vasta 1960-luvulla tämä asetelma alkoi muotoutua uudelleen, mutta vielä 1990-luvulla sen jäänteitä on näkyvissä. (Lehtinen 1997, 1.)

Suomen ensimmäiset hyväntekeväisyys yhdistykset, rouvasväenyhdistykset, syntyivät 1840-luvulla. Toiminnan tavoitteena oli auttaa köyhiä naisia, lapsia sairaita ja vähäosaisia. Naiset eivät voineet tuolloin osallista kodin ulkopuoliseen elämään laisinkaan ja nämä yhdistykset olivat ainoa yhteiskunnallisen kenttä naisille. Rouvasväenyhdistysten toiminta jatkui aina itsenäisyyden aikaan saakka. (Lehtinen 1997, 2.)

1880- ja 1890-luvulla yhdistystoiminta lisääntyi entisestään, kun sääty-yhteiskunnasta alkoi muotoutua kansalaisyhteiskunta. Vuosisadan vaihteeseen tultaessa säätyläiset menettivät monissa yhdistyksissä johtoasemansa ja alempien yhteiskuntakerrosten osallistuminen yh-

distystoimintaan lisääntyi. Kansalaisjärjestöjen tapa oli toimia tasavertaisuuden periaatteella ja pyrkiä itsekasvatuksen avulla kehittämään kansalaisista vastuullisia, ahkeria ja säästäväisiä. (Lehtinen 1997,2.)

Ensimmäiset varsinaiset sosiaali- ja terveysalan järjestöt syntyivät Suomeen 1800-luvulla. Vankeusyhdistys, myöhemmin Kriminaalihuoltoyhdistys perustettiin Suomeen jo 1860-luvulla. Vankeusyhdistys välitti työtä entisille vangeille ja ylläpiti asuntoloita. Keskeisinä henkilöinä toimivat vapaaehtoiset asiamiehet. 1930-luvulta lähtien yhdistyksen toiminta vakiintui valtion, kuntien, järjestöjen ja asianomaisten väliseksi yhteistyöksi. Suomen sielunterveysseura, myöhemmin Suomen mielenterveysseura perustettiin 1987. (Lehtinen 1997, 3.)

Vapaaehtoistyön huipennus sijoittuu Lehtisen (1997) mukaan sota-aikaan. Yhteinen hätä kansakunnan säilyttämiseksi rauhoitti yhteiskunnallisia ja poliittisia rajoja. (Lehtinen 1997, 5.) Sotien jälkeen 1940-luvulla jokainen kansalainen veloitettiin osallistumaan yhteisön uudelleenrakentamiseen. (Raninen ym. 2007, 23) Talkoilla autettiin karjalaisia siirtolaisia, sotaleskiä, orpoja, sotainvalideja ja vähävaraisia lapsiperheitä. Kesällä 1941 perustettiin Suomen Huolto, jonka jäseninä olivat lähes kaikki sosiaalista työtä harjoittavat järjestöt Sosiaalidemokraattisesta Työläisnaisliitosta Lotta Svärdin liittoon. Sosiaaliministeriö valvoi koko toimintaa. Suomen Huollon tehtäviin kuului varojen jakaminen yleiseen avustustoimintaan, terveydenhuollon turvaaminen, henkinen huolto, keräystoiminnan organisoiminen, kansainvälisten yhteyksien ylläpitäminen ja julkaisujen toimittaminen. (Lehtinen 1997, 5.)

3.2 Vapaaehtoistoiminta tänä päivänä Suomessa

Tutkimusten mukaan suomalaisista noin 7000 000 tekee nykyään säännöllistä vapaaehtoistyötä. Tämän lisäksi epäsäännöllisesti vapaaehtoistyötä tekevät sadat tuhannet muut. Vapaaehtoistyön yhteismäärä on vuodessa noin 130 miljoonaa tuntia. (Harju 2010, 154.)

Tilastokeskuksen mukaan vajaa kolmannes suomalaisista kymmenen vuotta täyttäneistä oli tehnyt vapaaehtoistyötä ainakin kerran viimeisen neljän viikon aikana. Anne Birgitta Pesin (ent. Yeungin) tutkimusten mukaan suomalaiset sijoittuvat 2000 luvulla eurooppalaiseen kärkeen vapaaehtoistyöhön osallistumisen mittarilla. (Harju 2018.)

Rekisteröityjä yhdistyksiä on Suomessa noin 125 000. Suurimmat järjestöryhmät ovat harrastus-, liikunta ja kulttuurijärjestöt, ammatti- ja elinkeinoyhdistykset sekä sosiaali- ja terveysyhdistykset. (Harju 2010, 13.) Järjestöjen jäsenistä noin 30 prosenttia kuuluu urheilu- ja liikuntajärjestöihin ja 25 prosenttia sosiaali- ja terveysalan järjestöihin. Suomalaisista vain noin viidennes ei ole jäsenenä missään järjestössä. (Raninen ym. 2007, 41.)

3.3 Vapaaehtoistoiminnan tulevaisuus

Suomalainen järjestötoiminta näyttää vuonna 2020/2025 erilaiselta kuin tällä hetkellä. Ihmisten omaehtoinen, vapaamuotoinen järjestö ja kansalaistoiminta on huomattavan laajaa. Ihmiset eivät perusta enää yhdistystä sitä varten, että saisivat tehdä asioita yhdessä. Syynä on halu välttää yhdistystoiminnan edellyttämiä hallinnollisia tehtäviä. Toiminta kiinnostaa, mutta paperitöiden tekeminen vapaaehtoistyössä ei. (Harju 2010,166.)

Vapaaehtoistyön tulevaisuudesta on monenlaisia käsityksiä. Tutkimusten mukaan vapaaehtoistyö ei ole vähentynyt, mutta järjestötoimijoiden tuntemuksien mukaan se on vaikeutunut. Nykyään vapaaehtoisia täytyy houkutella ja motivoida aikaisempaa enemmän. Ihmiset lähtevät yhä vastahakoisemmin sitoviin ja pitkäkestoiisiin tehtäviin. (Harju 2010, 158.) Huolenaiheena on myös jäsenkuntien etenkin aktiivisten jäsenten ikääntyminen. (Raninen ym. 2007, 46).

Eniten vapaaehtoispanos vähentyy Harjun (2010) mukaan poliittisesta ja ammattiyhdistysten järjestötoiminnasta. Vaikeuksissa ovat myös sellaiset yhdistykset ja järjestöt, joilla on epäselvä julkisuuskuva ja huono tunnettuus. Vapaaehtoispanoksen heikkeneminen näkyy erityisesti yhdistysten hallinnollisten luottamustehtävien hoitamisessa sekä ohjaus- ja vetäjätehtävissä. (Harju 2010, 160.) Vapaaehtoisuuden vähenemiseen voi olla syynä liika sitoutuminen ja loppuun palaminen kasautuvien tehtävien takia, sekä työelämästä johtuva ajan ja jaksamisen puute. Lisäksi uusia kilpailevia harrastuksia on paljon ja vapaaehtoistyö ei yksinkertaisesti enää tyydytä tekijänsä arvoja, intressejä ja tarpeita. (Heikkala 2001, 74.)

Vapaaehtoistyötä saa kuitenkin tehdä Suomessa jatkossakin. Vapaaehtoispanos pysyy korkeana terveys- ja sosiaaliyhdistysten lisäksi harrastus- ja kulttuurijärjestöissä sekä liikuntaseuroissa. Nämä ovat ihmisille tärkeitä yhdistyksiä, henkireikiä ja oman identiteetin ylläpitäjiä. Harju (2010) korostaa kuitenkin, että tulevaisuudessa ihmisten vapaaehtoispanos on ansaittava aina uudestaan. Tulevaisuudessa myös asuinalue- ja kaupunginosatyö tulevat olemaan vapaaehtoistoiminnan aloja yhä enemmän. (Harju 2010,159.)

Harju (2018) mainitsee kansalaisfoorumissaan ehdotuksia, millä voitaisiin ratkaista mahdollinen vapaaehtoispanoksen vaje tulevan kymmenen vuoden aikana. Hänen mukaansa suomalaisten tulisi rajoittaa uusien yhdistysten perustamista ja linkittää yhdistyksiä isommiksi kokonaisuuksiksi. Tällöin toiminta keskittyisi ydintehtävien ympärille ja turhanaikaiset toimet jäisivät pois. Vapaaehtoisten hyödyntämistä joudutaan miettimään huolellisemmin, sitä ei haluta tuhjata epäolennaisten tehtävien hoitamiseen. Myöskin vapaaehtoisten johtaminen, rekrytointi, kouluttaminen ja palkitseminen nousevat tulevaisuudessa järjestöjohtamisen

tärkeäksi osa-alueeksi. Kun yhdistyksillä on vaikeuksia löytää uusia puheenjohtajia, sihteereitä ja taloudenhoitajia, yksi ratkaisu on palkata yhdistykseen henkilö, joka hoitaa monen eri yhdistyksen hallinnollisia tehtäviä pientä korvausta vastaan. (Harju 2018.)

Harju (2010) korostaa koko vapaaehtoistyön organisoinnin tärkeyttä aina koulutuksesta palkitsemiseen. Myös johtamiseen tulee panostaa jatkossa niin ajallisesti kuin taloudellisestikin. Ratkaisuksi perinteiselle vapaaehtoisuudelle pitäisi tarjota lyhytkestoisempia, projektiluontoisia tehtäviä, joihin on helpompi lähteä mukaan kiireisen elämän keskeltä. Järjestöt, joissa onnistutaan tarjoamaan hyvin erilaisia ja monentyyppisiä vapaaehtoistoiminnan mahdollisuuksia näyttävät menestyvän paremmin. Myös yritykset ja yrittäjät ovat entistä useammin yhteistyössä seurojen kanssa, mutta osittain myös kilpailemassa samoilla markkinoilla. (Harju 2010, 164.)

4 Vapaaehtoistoiminnan merkitys liikunta ja urheiluseuroissa

Liikunta- ja urheiluseurat ovat suomalaisen liikuntakulttuurin selkäranka, jonka olemassaolo perustuu ihmisten omaehtoiseen aktiivisuuteen (Koski 2000, 49). Kosken ja Mäenpään tutkimuksen liikunta ja urheiluseurat muutoksessa raportin (2018) mukaan suomalaisten liikunta- ja urheiluseurojen rooli ja asema on vahvistunut niin liikuntakulttuurissa kuin koko vapaa-ajan toimialallakin. Seurojen toiminta on myös selkeästi tehostunut. Vapaaehtoisten työnjakoa on parannettu ja vastuurooleja tarkennettu. Seurojen perustoiminta on edelleen tarjota liikunta- ja urheilumahdollisuuksia tavoitteellisille urheilijoilla ja niin sanotuille tavallisille jäsenille. (Koski & Mäenpää, 2018.)

Tuoreen eurobarometrin (2018) mukaan suomalaisista teki liikunnan parissa vapaaehtoistyötä noin yksi kymmenestä (11 %). Osuus on lähes kaksinkertainen eurooppalaiseen keskiarvoon (6 %) nähden. Etenkin junioriurheilun entistä vahvempi organisoituminen on johtanut lähes päivittäin seurassa työskentelevien määrän lisääntymiseen seuroissa. Yleisurheilun parissa vapaaehtoisena toimii noin 55 000. (Suuri kansallinen liikuntatutkimus 2002, 14.) Liikunnan vapaaehtois- ja kansalaistoiminnassa tyypillisiä tehtäviä ovat erilaiset huoltotehtävät, tukihenkilönä ja kannustajana toimiminen sekä kyyditseminen. Myös urheilutapahtumien toimitsija-, järjestely- ja myyntitehtävät ovat vapaaehtoisvoimin hoidettuja tehtäviä. (Suuri kansallinen liikuntatutkimus 2002, 8.) Väestön koulutustason nousun myötä myös seurojen käytössä oleva asiantuntemus on kohentunut, mikä osaltaan selittää seurojen parempaa toimivuutta. (Koski 2009).

4.1 Vapaaehtoisten työnjako tehostuu

Vaatimukset seurojen tarjoamilta palveluilta ovat nousseet samalla, kun valmius niistä maksamiseen on lisääntynyt. Ammattimaistuminen onkin yksi seuratoiminnan suurimmista trendeistä. Vuonna 1986 seitsemässä prosentissa seuroista oli päätoiminen palkallinen työntekijä ja osa-aikaisesti palkattuja oli 15 prosentissa seuroja. Kolmekymmentä vuotta myöhemmin palkallisten päätoimijoiden osuus oli kolminkertaistunut ja osa-aikaisesti palkattujen yli kaksinkertaistunut. Palkallisten toimijoiden kasvusta huolimatta seurojen tärkein resurssi on edelleen vapaaehtoiset. (Koski & Mäenpää 2018.)

Vapaaehtoisten potentiaalin hyödyntäminen onkin vahvistunut seuroissa. Toiminnantönnönjakoa on tehostettu ja vastuurooleja tarkennettu, samalla kun tehty kokonaistyömäärä on kasvanut. Tämä on tarkoittanut toimien tarkempaa vastuuttamista ja sitä kautta tekijöiden määrän kasvua. Vapaaehtoisten osaamisen lisäksi myös vapaaehtoisten aktiivisuuden arvioitiin olevan korkeammalla tasolla kuin kymmenen vuotta aiemmin. (Koski & Mäenpää 2018.)

Vapaaehtoistoimijoihin liittyvät kuitenkin myös seurojen yleisimmät huolet. Vuoden 2016 aineiston seurojen vastaajista 60 prosenttia arvioi, että vapaaehtoisten löytäminen seuran toimintaan on vaikeampaa kuin ennen. Jotta toiminta kehittyy, vaaditaan aktiivista kehittämistä ja siihen edellyttäviä tekijöitä, joista tuntuu edelleen oleva jatkuva pula. Vapaaehtoisten sitoutuminen on usein projektiluontoista, joten uusia tekijöitä tarvitaan edellisten lopettaessa jatkuvasti. (Koski & Mäenpää 2018.)

5 Vapaaehtoistoimintaan osallistumisen motiivit

Kun suomalaisilta on kysytty syitä järjestystoimintaan, tärkein syy osallistumiselle on ollut halu auttaa ja tehdä jotain hyödyllistä. (Karreinen, Halonen & Tennilä 2017, 34). Muut tekijät ja motiivit jäävät selkeästi vähäisempään rooliin. Niiden joukosta kuitenkin erottuu halu käyttää vapaa-aikaansa johonkin hyödylliseen toimintaan, sekä toive säännöllisestä päiväohjelmasta. Naisten motiiveissa korostuvat auttamishalu, into oppia uusia asioita sekä toive uusiin ihmisiin tutustumisesta. Miehiä puolestaan innostaa vapaaehtoistoimintaan erityisesti ystävien ja tuttavien vaikutus, halu käyttää ylimääräinen vapaa-aika hyödylliseen tekemiseen sekä tunne kansalaisvelvollisuudesta. (Rajala & Nieminen 2017).

Tutkija Anne Birgitta Pessi (ent.Yeung) on kehittänyt vapaaehtoisten motivaatiota tutkivan menetelmän, josta käytetään myös termiä timanttimalli. Siinä eri motiiveja on ryhmitelty ulottuvuuksiksi, jotka risteytyvät ja muodostavat kokonaisuuksia. Ihmisten syyt tulla mukaan toimintaan ovat erilaisia, joten on kannattavaa miettiä erilaisia motivoivia tekijöitä, joilla saataisiin uusia toimijoita mukaan. (Raninen ym. 2007, 9.)

Mallin avulla saadut tulokset korostavat sosiaalisten kontaktien ja auttamishalun roolia vapaaehtoistoiminnasta innostumisessa ja siihen sitoutumisessa. Pessi (ent.Yeung) muistuttaa, että vapaaehtoistoiminnan motiivit ovat monipuoliset. Vapaaehtoisuus voi suuntautua itsestä ulospäin, mutta myös kohti itseä. Alla oleva taulukko on muokattu Pessin (ent.Yeungin) luomasta vapaaehtoistoiminnan motivaation timanttimallista. (Taulukko1.)

Taulukko 1. Vapaaehtoistoiminnan motivaatio. Muokattu (Raninen, Raninen, Toni & Torna-
eus 2007, 9)

Saaminen-Antaminen	Ihmiset pitävät toimintaa antoi- sana, sekä kokevat sen lisäävän omaa hyvinvointiaan	Ihmiset kokevat auttavansa ja lisäävänsä muidenkin hy- vinvointia
Jatkuvuus-Uutuus	Toiminta tarjoaa ihmisille tuttua ja turvallista tekemistä	Tilaisuus oppia uutta, olla luova ja haastaa itseään
Etäisyys-Läheisyys	Toiminnassa korostuu ajankäytön joustavuus ja vapaus toimia silloin kun itselle sopii	Toiminta antaa mahdollisuu- den tutustua uusiin ihmisiin ja toimia ryhmässä saman- henkisten kanssa.
Pohdinta-Toiminta	Ihmiset kiinnostuneita keskustele- maan, suunnittelemaan ja visioi- maan arvoja yms.	Toiminta tarjoaa mahdolli- suuden toteuttaa käytännön asioita, tarjoa tekemisen paikkoja

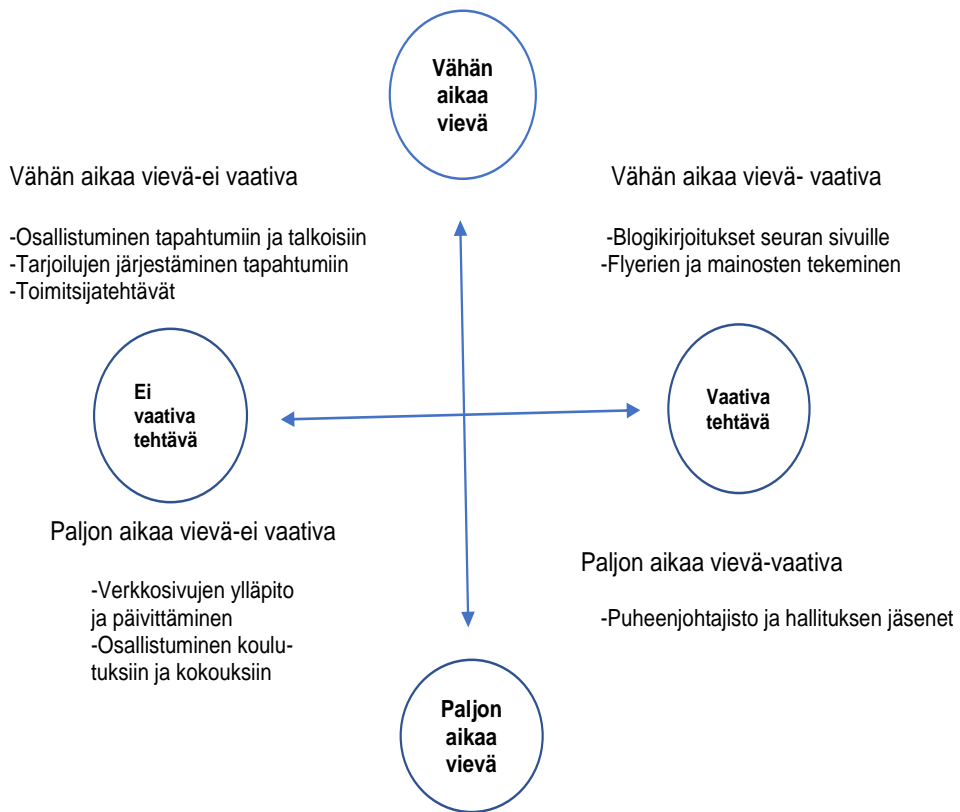
5.1 Vapaaehtoisten motivaatio seuratoiminnassa

Reposen (1991) tekemän pro gradu -tutkielman mukaan kaikkein tärkeimmäksi seuratyöhön osallistumisen motiiviksi nousi ”toiminta lasten ja nuorten parissa”, jota 78 % vastan-
neista piti merkittävänä tai erittäin merkittävänä syynä osallistua toimintaan. Toiseksi tär-
keimpänä pidettiin ”hyödyllisen työn tekemistä”, jota 68 % tutkimukseen osallistuneista piti
merkittävänä tai erittäin merkittävänä syynä toimintaan osallistumiselle. (Reponen 1991, 32,
40– 41.)

Kosken (2000) mukaan merkittävimpiä selittäjiä seuratoimintaan osallistumiselle ovat iän ja
sukupuolen lisäksi alaikäiset lapset sekä elämän vakiintuminen. Aikuisista miehistä kaksi
kolmannesta (66 %) ja naisistakin yli puolet (57 %) osallistuu seuratoimintaan jossakin roo-
lissa vähintään silloin tällöin. (Koski 2000, 47.) Sitoutuminen toimintaan tapahtuu usein
oman lapsen harrastuksen kautta ja samalla elinikäinen seuratyö muuttuu pätkätyöksi, joka
kestää lapsen harrastuksen ajan. Seuratoiminnassa toiminta on muuttunut huomattavasti
tärkeämmäksi osallistumismotiiviksi kuin järjestöön kuulumisen sinänsä. (SLU Vapaaeh-
toistyö 2002, 53.) Kun tarkastellaan erilaisia ammattiryhmiä, seuratoimintaan eivät osallistu
työttömät ja eläkeläiset, vaikka heillä periaatteessa ajan puitteissa tähän mahdollisuus oli-
sikin. (Koski 2000, 47.)

Vapaaehtoistyöllä, kuten seurankin toiminnalla on omat käytäntönsä. Esimerkiksi urheiluseuran toiminta voidaan nähdä sosiaalisina maailmoina, joista Unruh (1979) on kehittänyt luokituksen sosiaalisiin maailmoin osallistujien tyypeistä. Luokituksessa on kyse siitä, kuinka mukana osallistuja on siinä sosiaalisessa maailmassa, johon hän kuuluu, ja kuinka aktiivisesti hän on osallisena seuran toiminnassa. (Koski 2000, 140.) Luokituksen mukaan voimme olla seuratoiminnassa mukana erilaisissa rooleissa kuten ”muukalaisina”, ”turisteina”, ”säännöllisinä” tai ”insaidereina”. ”Muukalaisille” toiminnan sisällöt ovat vieraita, eivätkä he juuri osallistu toimintaan. ”Turistit” vierailevat toiminnassa satunnaisesti tyyntytäkseen uteliaisuuttaan. ”Säännölliset” sitoutuvat toimintaan eli hoitavat heille kohdistettuja tehtäviä, kuten osallistuvat talkootoimintaan ja kilpailujen vapaaehtoistyöhön. ”Insaiderit” ovat seuratyön perusta, jotka luovat toimintaa ja joista seuran toiminta on riippuvainen. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että ”insaidereille” kasaantuu valtaosa töistä, kun ”muukalaisien” ja ”turistien” potentiaalia ei osata käyttää hyödyksi. (Koski 2000, 140.)

On siis tärkeää, että yhdistyksissä ja organisaatioissa tarjotaan enemmän erikokoisia tehtäviä, jotka ottavat paremmin huomioon ihmisten erilaiset elämäntilanteet ja mahdollisuudet osallistua toimintaan. Osalla ei ole aikaa tai resursseja olla toiminnassa mukana koko ajan. Myös pienellä panoksella on suuri merkitys, joten on välttämätöntä, että tehtäviä löytyy myös kyseisille kevytaktiiveille. Jos vaatimuksena osallistumiselle on kaikki tai ei mitään -periaate, ei ihme, että apukädet ovat vähissä. Vaikka monet kannattaisivatkin seuran asiaa ja toimintaa, vain harva on valmis kannattamaan sitä palkatta useita tunteja viikossa. (Karainen ym. 2017, 11.)

Kuvio 1. Monipuolinen vapaaehtoistyötarjotin. Muokattu. (Karreinen, Halonen & Tennilä 2017, 12)

6 Vapaaehtoisten johtaminen

Vapaaehtoistyön johtamisella tarkoitetaan toimia, joita luodaan vapaaehtoisille yhteisen päämäärän saavuttamiseksi. Vapaaehtoisten innostaminen, motivointi ja ennen kaikkea heidän koordinointi sekä ohjaus prosessin etenemisessä on tärkeää. Vapaaehtoistyön johtaminen on sekä yksilöllistä että yhteisöllistä, jossa yhdistyksen tuntemus ja toiminnan ymmärrys on keskeistä. Johtajan työ on ennen kaikkea ihmisiin vaikuttamista ja inspirointia. Vapaaehtoistyön luonne määrittää myös johtamista. Työstä ei makseta palkkaa ja aineelliset korvaukset ovat vaatimattomia, joten motivoinnilla ja innostamisella on äärettömän tärkeä vaikutus. Johtajan pitää pystyä luomaan yhteinen visio ja ryhmäidentiteetti vapaaehtoisten kanssa. Keskeisiä asioita vapaaehtoisten johtamisessa ovat myös sitouttaminen, työroolit ja työnkuvat. Jos johtajalla ei ole selkeää visiota kuka tekee mitään, voi tuloksena olla kaaos ja epäluottamus. Myös vapaaehtoisten kohtaaminen, tukeminen, palkitseminen ja konfliktien ratkaiseminen lepää johtajan harteilla. (Kuuluvainen 2015, 9,76-89.)

6.1 Oma johtajuus vapaaehtoistyössä

Tutkimuksissa on todettu, että vapaaehtoistyön johtamisen tehokkuuden kannalta on tärkeää, että vapaaehtoisten johtaja kokee itsensä johtajaksi ja saa johtajuuteensa tukea organisaatioltaan. On muistettava, että vapaaehtoiset eivät kuitenkaan lähtökohtaisesti halua olla johdettavina. Siksi on tärkeää, että johtaja muistaa roolinsa vapaaehtoistyön mahdollistajana eikä käskyttäjänä. (Kuuluvainen 2015, 71.)

Drucker pohtii kirjassaan hyvän johtajuuden ominaisuuksia. Ensimmäinen johtajan askel on määrittää, mikä on koko organisaation tai vapaaehtoistoiminnan perustehtävä. Sen tulee olla konkreettinen ja selkeä. Toiminta-ajatuksen tulee olla toimintaa ohjaava ja sen tulee keskittyä siihen mitä yhteisö todella yrittää saada aikaan. Druckerin mukaan onnistumiseen tarvitaan kolme ehtoa; mahdollisuus, osaaminen ja sitoutuminen. Kuinka voidaan vaikuttaa asioihin, niin että ne todella muuttuvat? Mihin me todella uskomme? Mitään ei ole onnistuttu tekemään hyvin ilman sitoutumista. (Drucker 2008, 34-36.)

Drucker sanoo kirjassaan kuitenkin, että ei ole olemassa tiettyjä johtajan ominaisuuksia. Jotkut ovat tietysti parempia kuin toiset, mutta yleisesti ottaen kyse on kuitenkin taidosta, jonka pystyy oppimaan. Tärkeimpiä asioita mitä Drucker kuitenkin haluaa nostaa esille hyvässä johtajuudessa, on halukkuus ja kykyä kuunnella. Myös kyky kommunikoida ja saada

itsensä ymmärretyksi on tärkeää. Hyvä johtaja myöntää, jos asiat ei toimi ja aloittaa uudestaan alusta. Johtajan yksi päätehtävistä on tasapainoilla pitkän aikavälin ja nykyhetken asioiden, laajojen kokonaisuuksien ja pikkuasioiden välillä. (Drucker 2008, 37-38.)

6.2 Vapaaehtoistoiminnan johtamisen haasteet

Ihmisten vaatimustaso nousee yhteiskunnan kehittyessä entistä ammattimaisemmaksi kaikilta osiltaan. Myös vapaaehtoisten johtaminen muuttuu koko ajan haasteellisemmaksi. Suomalaiset ovat entistä koulutetumpia ja tottuneita tekemään asiantuntijatyötä, jolloin myös yhdistystoimintaan tullaan erilaisin odotuksin. Kahvinkeitäminen voi edelleen kiinnostaa ihmisiä, mutta sen lisäksi kaivataan vaativampia tehtäviä ja myös erilaista johtamisasetusta. (Ilvonen 2011, 9.)

Järjestöt kamppailevat ajasta, joka ihmisille jää välttämättömistä, henkilökohtaisista ja erityisen kiinnostavista asioista. Teknologian kehitys vähentää entisestään järjestölliselle toiminnalle jäävää niin sanottua vapaata aikaa. Tämä tarkoittaa sitä, että on ensiarvoisen tärkeää, suunnitella vapaaehtoistyö huolellisesti ja työtä pitää johtaa laadukkaasti. Turhanpäiväisten asioiden huonosti suunniteltuun tekemiseen ei kannata vapaaehtoispanosta käyttää. Vapaaehtoistyön organisoinnissa korostuvat jatkossa entistä enemmän viestintä ja markkinointi. (Harju 2018.) Ulkoinen näkyvyys ja vaikuttavuus ovat menestyvän seuran tai yhdistyksen tärkeimpiä toiminnan osia. (Ilvonen 2011,61.) Jos seuraa ei tunneta, kuka ilmoittautuu vapaaehtoiseksi? Jos tarjolla olevia vapaaehtoistyön paikkoja ei tiedetä, miten joku osuu paikalle? Jos järjestön tai seuran maine on negatiivinen, kuka haluaa tulla vapaaehtoiseksi? Liian monet jättävät yhdistyksen toiminnan sen vuoksi, että toiminta on huonosti suunniteltua ja johdettua. (Harju 2018.)

7 Raision Kuula seurana

Raision Kuula on perustettu vuonna 1909. Seura on yleisseura, jossa tällä hetkellä lajeina ovat yleisurheilu ja hiihto. Seuran toiminnan tarkoitus on edistää liikuntaharrastusta seuran toiminta-alueella siten, että mahdollisimman moni seuran jäsen harrastaisi kunto-, kilpa- tai huippu-urheilua edellytystensä ja tarpeidensa mukaisesti. Seura järjestää myös talkootyötä, mutta niihin osallistuminen on ollut heikkoa. Seura toimii aktiivisesti etenkin lapsi- ja nuorisourheilussa, mutta tavoitteena on antaa urheilijalle mahdollisuudet edetä jopa kansainväliselle tasolle. Raision Kuulan jäsenmäärä v.2019 n.600

Raision Kuulan yleisurheilujaoston arvoihin kuuluu yhdessä tekeminen ja toiminnan kasvatuksellisuus sekä liikunnan ilo. Laadukkaasta nuorisotoiminnasta Raision Kuulan Yleisurheilujaostolle myönnettiin v.2007 Nuori Suomen Sinettiseura-arvo, joka nykyään vastaa Olympiakomitean lasten ja nuorten Tähtiseuratususta.

Raision Kuula on perinteitä vaaliva sekä nuorekkaalla otteella eteenpäin kehittyvä urheiluvaikuttaja Raisiossa. Kuula toteuttaa laadukasta yleisurheilun nuoriso- ja valmennustoimintaa. Seura on valtakunnallisesti arvostettu kilpailujärjestäjä, joka toimii Raision ja lähiympäristön nuorison merkittävänä paikallisena liikuntakasvattajana.

Raision Kuula on varsinaissuomalaisen yleisurheilun kärkijoukkoon kuuluva menestyvä, vetovoimainen ja aktiivinen yleisurheiluseura. Raision Kuulan tavoitteena on tarjota yleisurheilusta kiinnostuneille hyvät ja monipuoliset mahdollisuudet harrastaa yleisurheilua Raisiossa sekä kehittyä ja menestyä lajissa.

Perusstrategia on harrastajamäärien ja laadukkaan valmennuksen ylläpitäminen ja kehittäminen kaikissa ikäluokissa sekä laadukkaan ja toimivan kilpailutoiminnan jatkuvuuden turvaaminen. Lisäksi hyödynnämme Olympiakomitean Tähtiseura-ohjelmanyhteistyöverkostoa. Seuran toimintaa ja taloutta hoitaa johtokunta, johon kuuluu kahdeksi toimintavuodeksi valittu puheenjohtaja, ja kolmeksi toimintavuodeksi valitut kuusi jäsentä ja 0-6 varajäsentä, joista 1/3 on erovuorossa vuosittain. Jaostot voivat päättää sisäisestä toiminnastaan kuitenkin siten, että seuran johtokunta vahvistaa jaoston tekemät oikeustoimet. Yleisurheilujaosto kokoontuu vuoden aikana tarpeen mukaan. Jaostolla on kokonaisvastuu seuran yleisurheilutoiminnasta. (Korte 2019.)

8 Työn tavoite

Työn tavoitteena oli kehittää Raision Kuulan vapaaehtoistoimintaa kartoittamalla ongelma-kohtat kahden kyselylomakkeen avulla. Työ toteutettiin käyttämällä sekä kvantitatiivisia että kvalitatiivisia tutkimusmetodeja. Kyselylomakkeiden lisäksi aineistoa kerättiin havainnoimalla seuran toimintaa.

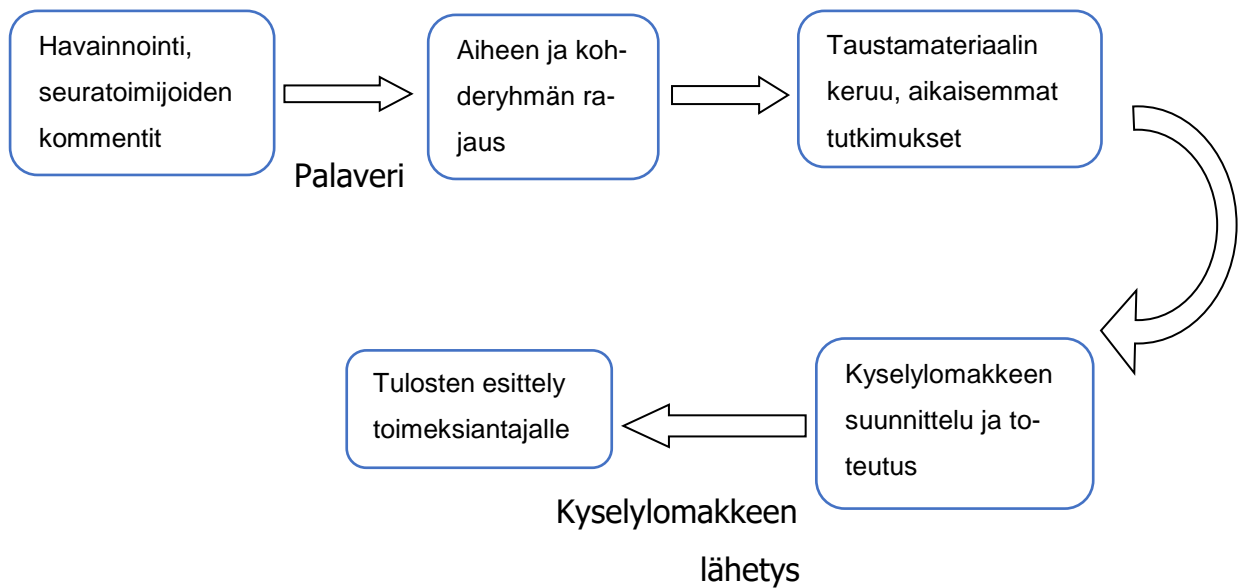
Pääongelma:

Mihin seurassa toimivat kokevat tarvitsevansa apua ja millaiset resurssit urheilijoiden vanhemmilla on auttaa tässä?

Alaongelmat:

1. Ovatko seurassa mukana olevat tyytyväisiä työmääräänsä nyt?
2. Millaista tukea ja apua he kaipaavat seuran kehittämiseen?
3. Minkälaiset resurssit vanhemmilla on olla mukana seuran toiminnassa?
4. Mitä vanhemmat toivovat saavansa vapaaehtoistyöstä?

9 Työvaiheet ja menetelmät

Kuvio 2. Työn eteneminen

Havainnointi Raision Kuulassa aloitettiin syyskuussa 2018. Seuran toimintaan perehdyttiin osallistumalla toimintaan, havainnoimalla ja keskustelemalla muiden seurassa toimivien kanssa. Esille nousi erilaisia kehittämistarpeita ja ideoita, joiden avulla seuran yleisurheilutoimintaa olisi mahdollista kehittää aikaisempaa laadukkaammaksi ja osallistavammaksi. Keskustellessa toimijoiden kanssa, he toivat usein esille vähäisen talkootyöläisten määrän ja vanhempien heikon osallistumisen seuran toimintaan.

Johtoryhmän kanssa pidettiin palaveri syyskuun lopulla. Uusien seuratoimijoiden värvääminen oli yksi keskustelunaiheista. Palaverissa tultiin siihen tulokseen, että seura kaipaa uusia toimintamalleja, jonka lisäksi tulee kartoittaa niitä asioita, mihin seurassa toimivat ovat jo tyytyväisiä, ja mihin kaivattaisiin apua. Monia johtoryhmän jäseniä huoletti myös se, miten urheilijoiden vanhemmat saadaan mukaan vapaaehtoistyöhön.

Työn aihe ja kohderyhmä rajattiin palaverissa käytyjen keskustelujen pohjalta. Tämän jälkeen perehdyttiin aiempiin tutkimuksiin ja aihealueen teemoihin, esimerkiksi seuratoimintaan ja vapaaehtoistyöhön. Kyselylomakkeiden suunnittelu toteutettiin havainnointien, johtoryhmän kommenttien sekä aiempien tutkimusten perusteella. Valmiit kyselylomakkeet lähetettiin sähköpostitse 12.3. Vastausaikaa seuratoimijoilla ja vanhemmilla oli 19 päivää. Kaikkien kyselylomakkeiden viimeinen vastauspäivä oli 31.3. Tulokset esiteltiin seuran yhteispalaverissa huhtikuussa 2019.

9.1 Kohderyhmä

Kohderymänä olivat Raision Kuulan seuratoimijat, sekä seurassa urheilevien lasten vanhemmat. Seuratoimijoilta kartoitettiin seuran kehitystarpeita ja sitä, mihin he kaipasivat apua. Vanhemmille lähetetyn lomakkeen avulla selvitettiin heidän mahdollisia resurssejaan tulla mukaan seuratoimintaan. Kyselyyn valittiin kaksi erillistä kohderyhmää koska haluttiin selvittää jo mukana olleiden kokemukset ja tuntemukset missä kaivataan apua. Vanhempien mahdolliset resurssit ja mielenkiinto kartoitettiin koska oletuksena oli, että tämä kohderyhmä olisi potentiaalisin joukko uusien vapaaehtoisten värväämiseksi.

9.2 Aineistonkeruumenetelmät

Kyselylomake on yksi perinteisimmistä tavoista kerätä aineistoa. (Aaltola & Valli 2010, 103.) Työssä aineistonkeruumenetelmänä käytettiin kahta erillistä kyselylomaketta, jotka lähetettiin sähköisesti. Kyselylomakkeen avulla pystyttiin keräämään laaja aineisto tehokkaasti. Verkkokyselyn etuna oli myös se, että tuloksien saapuessa ne oli helppo käsitellä ja analysoida. (Hirsijärvi, Remes & Sajavaara 1996,195.)

Kyselylomakkeissa käytettiin avoimia kysymyksiä, monivalintakysymyksiä niiden välimuotoa, sekä asteikkokysymyksiä. Avoimissa kysymyksissä esitettiin vain kysymys ja jätettiin tyhjä tila vastausta varten. Monivalintakysymyksissä oli laadittu valmiit numeroidut vastausvaihtoehdot, joihin vastaaja merkitsi rastittamalla yhden tai useamman vaihtoehdon. Välimuotokysymyksellä tarkoitettiin valmiiden vastausvaihtoehtojen jälkeen esitettävää avointa kysymystä. Sen avulla pyrittiin samaan esiin näkökulmia, joita ei etukäteen osattu ajatella. Suljetuissa kysymyksissä vastattiin väittämiin 5-portaisen Likertin asteikolla. Asteikon vaihtoehdot muodostivat nousevan skaalan. (Hirsijärvi ym. 1996,199-200.)

Aineisto kerättiin Raision Kuulan johtoryhmältä, valmentajilta ja apuohjaajilta, sekä rekisterissä olevien urheilijoiden vanhemmilta. Kyselyt toteutettiin anonymisti, ja niiden sisältö oli erilainen riippuen kohderyhmästä. Ensimmäinen kyselylomake lähetettiin seuratoimijoille ja toinen kyselylomake vanhemmille (ks. liite1 ja liite2).

Kyselyt lähetettiin kohderyhmille samanaikaisesti sähköpostitse. Kyselylomakkeet lähetettiin yhteensä 37 henkilölle, jotka toimivat jossakin aiemmin mainitussa roolissa seurassa. Muistutusviesti lähetettiin henkilöille, jotka eivät olleet viikon sisällä vastanneet. Toinen kyselylomake lähetettiin lähetettiin 77 vanhemmalle, joiden lapset olivat seuran jäsenrekisterissä. Myös niille vanhemmille, jotka eivät olleet viikon sisällä vastanneet, lähetettiin muistutusviesti.

Seuratoimijoille suunnattu kyselylomake jakautui kolmeen osaan. Taustatietoihin, tyytyväisyyskyselyyn ja palauteosioon. Taustatiedot sekä tyytyväisyysosio selvitettiin monivalinta- ja välimuotokysymyksillä. Tyytyväisyys kysymyksiin vastattiin viisiportaisella Likertin asteikolla. Palauteosion vastauskenttä oli avoin. Vanhemmille kohdennettu kyselylomake jakautui myös kolmeen osaan. Taustatietoihin, resurssien kartoittamisosioon sekä palauteosioon. Jo lomakkeita suunniteltaessa, hypoteesina eli oletuksina oli, että erityisesti taloköydessä ja vanhempien osallistamisessa on ollut ongelmia. Tämän takia kysymykset on osattu miettiä näitä ongelmia ajatellen.

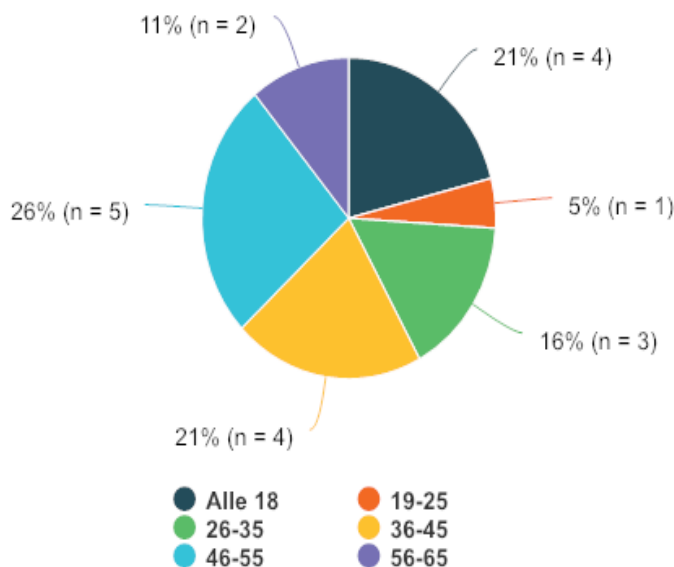
Havainnointi oli myös yksi aineistonkeruumenetelmistä koko prosessin ajan. Sen avulla saatiin tietoa, toimivatko ihmiset niin kuin he sanoivat toimivansa. Havainnoinnin etuna oli myös se, että sen avulla saatiin välitöntä ja suoraa tietoa yksilöiden, ryhmien ja koko seuraran toiminnasta ja käyttäytymisestä luonnollisissa ympäristöissä. (Hirsijärvi ym. 1996,213.) Osallistuvaa havainnointia tapahtui syyskuusta 2018 lähtien eri tilanteissa, tapahtumissa ja eri vuorovaikutustilanteissa seuratoimijoiden sekä vanhempien kanssa.

10 Tulokset

Tulososiossa esitellään ensin seuratoimijoiden kyselyistä saadut tulokset, jonka jälkeen käsitellään vanhempien vastaukset. Työn lopussa olevissa liitteissä on kyselylomakkeiden mallikappaleet.

10.1 Seuratoimijoille lähetetyn kyselylomakkeen tulokset

Kyselyyn vastasi 19 toimijaa, joista 63% oli miehiä ja 37% naisia. Seuratoimijoille lähetetyn kyselylomakkeen vastausprosentti oli 51,4%. Vastanneiden ikähaarukka jakaantui seuraavasti. Yhdeksästätoista vastaajasta, 21% oli alle 18vuotta täyttäneitä, 5% 19-25vuotiaita, 16% 26-35vuotiaita, 21% 36-45vuotiaita, 26% 46-55vuotiaita ja 11% 56-65vuotiaita.

Kuvio 3. Ikäjakauma Raision Kuulan yleisurheilun seuratoimijoista (n=19)

Seuran toimintaan mukaan lapsen tai lapsenlapsensa kautta oli tullut yli puolet (53%) vastaajista. 26% yleisurheili edelleen ja oli sitä kautta mukana myös seuran toiminnassa. 16% oli yleisurheillut nuorempana ja jäänyt mukaan. 5% eli yksi vastaajista ilmoitti, että joku lähipiiristä yleisurheili ja oli sen takia mukana. Raision Kuulan seuratoiminnassa jollakin tapaa mukana oli ollut alle vuoden 5% vastaajista. 3-5vuotta seurassa toimineita oli 21%. 6-10vuotta, sekä yli 10vuotta seuran toiminnassa mukana olleita oli kumpaakin 37% vastaajista. Kaikki kyselyyn vastanneista työskentelivät vapaaehtoisena, eivätkä saaneet palkkiota. 16henkilöä eli 84% toimi ohjaajana tai valmentajana seurassa. 16%, eli loput olivat luottamustoimissa.

10.1.1 Tyytyväisyys tämänhetkiseen työmäärään seurassa

Yhteensä 90% vastaajista oli jokseenkin, tai täysin samaa mieltä siitä, että oli saanut riittävän perehdytyksen tehtäviinsä. Yksi vastaajista ei ollut kumpaakaan mieltä ja yksi vastasi olleensa jokseenkin eri mieltä. Yli puolet vastaajista 53% oli täysin samaa mieltä siitä, että tehtävät seurassa olivat mielekkäitä. Loput 47% olivat jokseenkin samaa mieltä. 58% vastaajista, oli täysin samaa mieltä siitä, että voi vaikuttaa tehtäviensä kehittämiseen. 37% eli seitsemän vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja yksi vastaajista jokseenkin eri mieltä. Vastaajista kolme (16%) oli jokseenkin eri mieltä, kun kysyttiin tyytyväisyyttä seuralta saamaan huomiointiin ja korvaukseen. 80% oli jokseenkin tai täysin tyytyväinen. Yksi vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä.

79% 19vastaajasta oli jokseenkin tai täysin samaa mieltä siitä, että seuran tehtäviä oli sopiva määrä. Kaksi vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä ja kaksi muuta olivat jokseenkin eri mieltä. Vastaajista 12 oli täysin sitä mieltä, että saa seuran muilta ohjaajilta tarpeeksi tukea tehtävien hoitamiseen. Viisi vastaajista oli jokseenkin samaa mieltä ja loput kaksi ei ollut samaa eikä eri mieltä. Äännet jakaantuivat, kun kysyttiin, kokeeko vastaajat oman työmääränsä liian suureksi. 53% eli 10vastaajista oli täysin tai jokseenkin eri mieltä. 26% eli viisi vastaajista taas oli jokseenkin samaa mieltä, että kokevat työmääränsä liian suureksi. 21% eli neljä vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä.

10.1.2 Tuen ja avun tarve seurassa toimivien mielestä

Kaikki vastaajat kokivat, että uusista vapaaehtoisista olisi hyötyä seuralle. 68% oli täysin samaa mieltä ja loput 32% jokseenkin samaa mieltä.

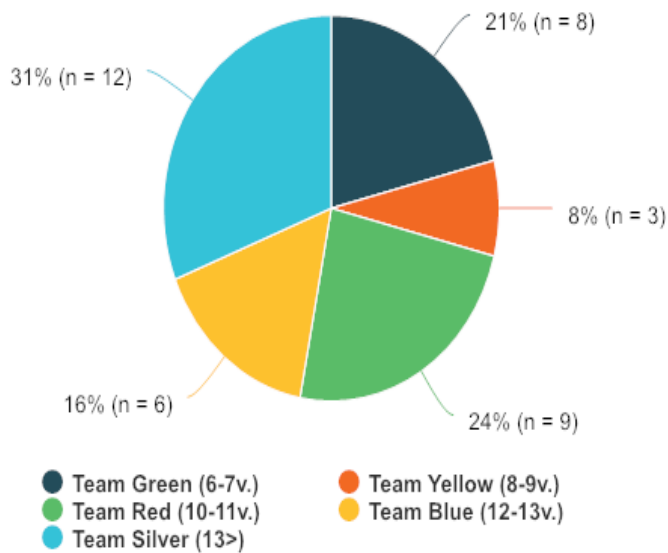
Avoimella kysymyksellä kartoitettiin mihin tehtäviin seurassa jo toimivat kaipaavat apua. Tärkeimmiksi asioiksi nousivat selkeästi kolme aihealuetta. Vastaajat toivoivat erityisesti tukea kilpailutoimintaan. Niin tulospalveluun, buffettiin kuin toimitsijatehtäviin. Myös talkoiden merkitys korostui vastauksissa. Usein talkoissa on mukana sama pieni vapaaehtoisporukka. Kolmas useimmiten mainittu asia mihin kaivattiin apua, oli ohjaajien tarve eri ryhmiin. Etenkin kesän harjoitusten vetämiseen tarvittiin lisää valmentajia. Lopuissa vastauksista esille nousivat hallintoasiat, markkinointi ja tapahtumat. Varsinkin uutta verta ja uusia ajatuksia kaivattiin seuran hallinnon puolelle. Tapahtumien kautta saataisiin puolestaan seuralle lisää näkyvyyttä. Markkinointia olisi helppo saada näkyvämmäksi sosiaalisen median kautta. Myös varainkeruuhankintaan ja valmentajien lisäkouluttamiseen tuli ehdotuksia. Neljä vastaajista koki, että ei ole tarvetta apuun.

Avoimen kysymyksen avulla kerättiin ideoita, miten saisimme urheilijoiden vanhempia mukaan seuran toimintaan. Kysymyskenttä oli avoin. Neljä pääteemaa toistuivat vastauksissa. Vastaajista monet arvioivat, että tehokkain tapa saada vanhempia mukaan seuran toimintaan on suora kysyminen. Vastauksissa korostettiin, että on tärkeää osata kysyä oikein ja antaa vanhemmalle oikeus päättää tai olla mukana vaikuttamassa, millainen tehtävä mahdollisesti kiinnostaisi ja kuinka usein tähän olisi aikaa. Vastaajat kokivat myös, että erilaiset tapahtumat, teemapäivät tai kisailut, joihin myös vanhemmat osallistuisivat saattaisi lisätä heidän aktiivisuuttaan myös muuhun seuran toimintaan. Tapahtumissa vanhemmat näkisivät konkreettisesti, millaista aktiviteettia Rasion Kuulalla on, ja samalla he pääsisivät itsekin kokeilemaan lajeja. Tähän ehdotettiin myös vanhempi-lapsi -kilpailupäivää, missä vanhemmat saisivat samalla pikakurssin yleisurheilun toimitsijatehtävistä, jonka kautta madallettaisiin kynnystä tulla apuriksi muihinkin kilpailuihin toimitsijaksi. Kolmas idea millä saataisiin vanhempia mukaan, oli kausimaksujen madaltaminen henkilöille, jotka osallistuvat seuran talkootoimintaan tietyn määrän vuodessa.

Infotilaisuudet tasaisin väliajoin vanhemmille ja huoltajille nousivat vastauksissa esille. Monet arvioivat, että yksi syy heikkoon osallistumisaktiivisuuteen on se, että vanhemmat eivät tiedä mitä, missä, ja milloin tapahtuu. Myös se, mihin talkoorahat menevät on tärkeää saada eteenpäin vanhemmille. Joissain vastauksissa painotettiin, että talkootyö urheiluseuroissa on velvoite. Ilman sitä ei kannata odottaa kilpailureissuja, leirejä ja palkintoja. Vanhemmat halutaan saada tajuamaan, että talkootyö on lähes kaiken seurantyön perusta. Yksi konkreettinen idea oli, että tehtäisiin esite annettavaksi vanhemmalle, kun lapsi aloittaa harrastuksen. Esitteessä kerrottaisiin talkoiden tärkeydestä, millaista talkootyötä seuramme järjestää ja miksi. Vastauksista nousi esille myös ehdotus matalan kynnyksen yhteisestä toiminnasta vanhemmille, samaan aikaan kun lapsella on harjoitukset.

10.2 Vanhemmille lähetetyn kyselylomakkeen tulokset

Yhteensä kyselyyn vastasi 38 henkilöä, joista 61% oli naisia ja 34% miehiä ja 5% huoltajia. Vastausprosentti oli 49,4%. Kyselyyn vastasi vanhempia kaikista eri ryhmistä.

Kuvio 4. Ryhmän nimi ja ikäluokka, jossa lapsi harjoittelee.

Jopa 82%lla oli joko hieman, paljon, melko paljon tai erittäin paljon kokemusta aiemmasta seuratoiminnasta. Lopuilla 18% ei ollut minkäänlaista kokemusta. Avoimessa kysymyksessä kysyttiin tarkemmin minkälaista taustaa huoltajilla ja vanhemmilla mahdollisesti oli. Esille nousi aiemmat talkootyöt sekä ohjaus- ja huoltajatehtävät. Jotkut vastaajista toimivat päävalmentajina joukkuelajeissa. Monet olivat myös mukana erilaisissa rooleissa seurojen hallituksessa. Osa toimi sihteereinä, rahastonhoitajina, joukkueenjohtajina tai seuran puheenjohtajana luottamustehtävissä.

10.2.1 Vanhempien resurssien kartoitus seuran vapaaehtoistoimintaan

76% vastasi, että heillä olisi hieman kiinnostusta ja aikaa osallistua Raison Kuulan seuratoimintaan. 11% vastaajista olisi paljon aikaa ja lopuilla 13% ei laisinkaan. Viidennessä kysymyksessä kartoitettiin halukkaiden osallistumisaktiivisuutta Raison Kuulan toimintaan. 3% vastaajista olisi valmiita olemaan seuran toiminnassa mukana useammin kuin kerran viikossa. 8% olisi valmiita sitoutumaan viikoittain. Suurin osa 53% olisi valmiita osallistumaan seuran toimintaan kerran kuukaudessa. 31% vastaajista puolestaan kerran vuodessa ja 5% ei milloinkaan.

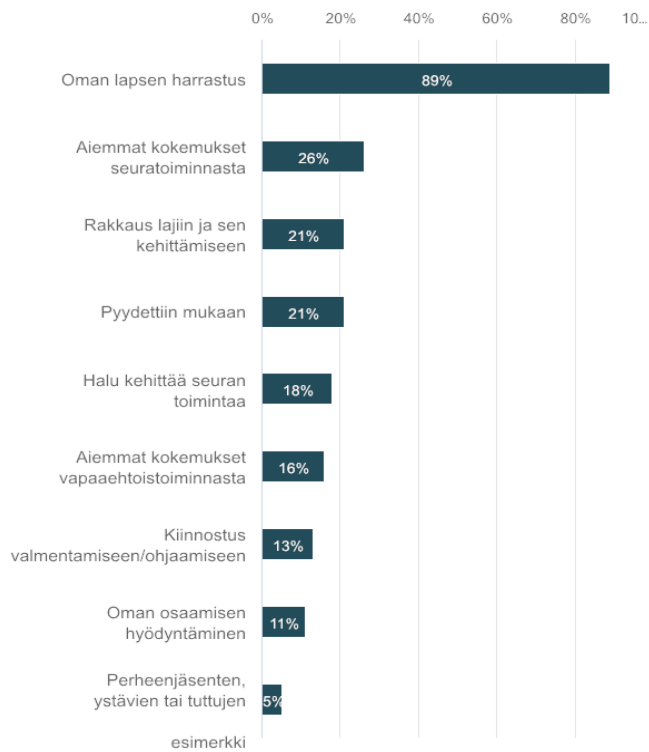
Vastaajat saivat valita, mihin tehtäviin he olisivat valmiita osallistumaan riittävällä opastuksella. Vaihtoehtoja sai valita useamman. Yli puolet 66% olisi valmiita osallistumaan talkootoimintaan ja 61% erilaisiin toimitsijatehtäviin kilpailuissa. Toiseksi yleisimmät vastaukset olivat buffetin järjestäminen sekä kilpailutoiminnan yleiset järjestelyt. 18% vastaajista olisi valmiita apuohjaajan rooliin ja 13% valmentamaan itsenäisesti. 11% vastaajista koki, että voisivat auttaa erilaisten tapahtumien järjestämisessä hyödyntäen muun muassa Raison

Huvilintu tanssilavaa. 5% vastaajista olisi valmiita auttamaan tiedottamisiin liittyvissä asioissa, harjoitusten organisoinnissa ja erilaisissa hallinnollisissa asioissa. 3% vastasi olevansa valmiita auttamaan resurssien ja yhteistyökumppanien hankinnassa. 3% vastasi, että eivät olisi valmiita auttamaan missään vaihtoehtoisissa tehtävissä. Vanhemmilta kysyttiin, kokevatko, että heillä olisi jotain erityisosaamista seuran hyväksi. Tämä oli vapaaehtoinen kysymys, missä oli avoin vastausmahdollisuus. Yhteensä 11 vanhempaa vastasi. Vastauksissa nousi esille oma aiempi urheilutausta lajin parista. Myös entiset tehtävät yhdistystoiminnasta, tapahtumien järjestelyistä ja muista tapahtumista olivat tuoneet vastaajille kokemusta, jonka koettiin olevan eduksi. Osa vastaajista mainitsi myös erilaisia ohjaajakoulutuksia mistä saattaisi olla hyötyä.

10.2.2 Vanhempien palkkiotoiveet ja motiivit vapaaehtoistyön tekemiseen

Vanhemmilta ja huoltajilta kysyttiin mitä he toivoisivat tai haluaisivat palkkioksi tehdystä talkootyöstä. Vastausvaihtoehtoja sai valita useamman. 50% vastasi, että ei mitään. 53% vastasivat lapsen kausimaksujen madaltamisen olevan hyvä palkkio. 24% oli sitä mieltä, että talkootyön palkkio voisi olla lapsen leirikustannusten madaltaminen ja 5% vastasi jostain muuta. Kysymyksessä oli myös avoin vastausvaihtoehtokenttä, johon sai ehdottaa omia ideoita. Kulukorvaukset esimerkiksi automatkoilta sekä seura-asujen hintojen lasku nousivat vastauksissa esille. Myös pelkkä kiitos tehdystä työstä olisi osalle riittävä palkkio talkootyöstä.

Vanhemmilta kysyttiin mitkä olisivat heidän osallistumisensa syyt, jos nyt lähtisivät mukaan seuran vapaaehtoistoimintaan. Vastausvaihtoehtoja sai valita useamman. Jopa 89% vastasi, että oman lapsen harrastus olisi suurin motiivi. Toiseksi suurin syy 26% vastanneiden kesken oli aiemmat kokemukset seuratoiminnasta. Rakkaus lajiin ja sen kehittämiseen ja se että kysyttäisiin suoraan mukaan, olisi 21% mielestä syitä toimintaan osallistumiselle. Halu kehittää seuran toimintaa 18% ja aiemmat kokemukset vapaaehtoistoiminnasta olivat vastaajien mielestä myös syitä, jonka vuoksi voisivat lähteä mukaan. Oman osaamisen hyödyntäminen 11% ja kiinnostus valmentamiseen 13% ja perheen jäsenten tai ystävien esimerkki 5% olivat pienimpiä motivaation lähteitä tulla mukaan seuran vapaaehtoistoimintaan.

Kuvio 3. Vanhempien motivaation syyt, jos nyt lähtisivät mukaan seuran vapaaehtoistoimintaan.

10.2.3 Palaute seuran kehittämiseksi

Viimeisenä kysymyksenä oli kehittämissuhteita ja terveisiä seuralle. Kysymys oli vapaaehtoinen ja vastauskenttä avoin. Yhteensä 12 vanhempaa vastasi tähän. Suurimpia yhteneväisyyksiä löytyi tiedotukseen liittyvistä asioista. Talkootyötä oltiin valmiita tekemään, kunhan siitä vain tiedotettaisiin tarpeeksi aikaisin ja selkeästi. Myös toimitsijatehtävät kiinnostivat vastaajia. Osa kuitenkin koki, etteivät olisi päteviä tehtäviin, ja karttoi tämän takia tilaisuuksia. Ehdotuksia muun muassa erilaisista koulutuspäivistä vanhemmille ja infoluentoja yleisurheilun järjestelmästä ja sen toiminnasta toivottiin. Palautetta tuli siitä, että vanhemmat pitäisi ottaa heti mukaan seuran toimintaan, kun lapsi aloittaa yleisurheiluharrastuksen. Myös teknologian käyttöä pyydettiin hyödyntämään enemmän kuten erilaisia viestintäkanavia.

11 Kehittämistoimenpiteet

Saatujen kyselytulosten sekä havainnoin perusteella voitiin todeta, että Raison Kuulassa tarvittiin uusia vapaaehtoisia erilaisiin tehtäviin. Kysely tuotti arvokasta tietoa mihin seura-toimijat kokevat tarvitsevansa apua ja miksi vanhempien on ollut vaikea lähteä mukaan toimintaan. Myös resurssit vanhempien mahdollisesta avusta saatiin kartoitettua kyselyn avulla.

Vanhemmista löytyi potentiaalisia talkoolaisia toimimaan kerran kuukaudessa, kunhan tiedotus ja tehtäviin perehdytys oli riittävää ja toiminta mielekästä. Tulosten perusteella voitiin huomata, että seurassa apua kaivattiin erityisesti kilpailutoimintaan. Myös tulospalveluun ja buffettien järjestelyihin toivottiin vanhempia avuksi. Talkoiden merkitys koko seuran toiminnan hyväksi korostui toimijoiden vastauksissa mutta myös sitä harmiteltiin, että talkoissa mukana oli aina sama pieni ryhmä. Työt venyivät ja kasaantuivat samoille ihmisille. Vanhempien vastauksista puolestaan kävi ilmi, että jopa 33 vastaajista olisi kiinnostusta ja aikaa osallistua seuratyöhön pääosin kerran kuukaudessa tai kerran vuodessa. Ihmetystä herätti miten viestit talkootöistä ja muista seuran murheista ei ollut tavoittanut tätä potentiaalista kohderyhmää eli vanhempia. Tuloksista kuitenkin näkyi, että auttamisen halua on. Jatkoa ajatellen, on tärkeä jakaa rooleja sekä tarkat vastuualueet, jotta kukaan ei kuormittuisi liikaa. Myös tiedotukseen mitä, missä ja milloin täytyy panostaa. Suurin ongelma, miksi apureita ole ollut, oli se, että tieto koko talkootoiminnasta oli ollut liian pientä tai olematonta.

Työn alaongelmina selvitettiin seuratoimijoiden tyytyväisyyttä tämänhetkiseen työmäärään ja vanhempien toiveita vapaaehtoistyöstä sekä syitä, miksi he sitä alkaisivat tekemään. Toimijoiden vastaukset kertoivat pääosin, että Raison Kuulassa sai aina riittävän perehdytyksen tehtäviin ja että ne olivat mielekkäitä. Myös korvaukseen oltiin suurilta osin tyytyväisiä. Kyselylomakkeen avulla tarkasteltiin myös vanhempien valmiuksia ja aiempia kokemuksia seuratoiminnasta. Jopa 82%lla oli joko hieman, paljon, melko paljon tai erittäin paljon kokemusta aiemmasta seuratoiminnasta. Osa oli toiminut päävalmentajana, sihteerinä tai jonkinlaisessa luottamustehtävässä. Vanhemmilta löytyi osaamista ja aiempaa kokemusta seuratyöstä, mikä täytyy jatkossa hyödyntää. Tärkeää on kuitenkin myös muistaa ne vanhemmat, jotka erityisesti tarvitsevat tietoa ja tukea. Vanhemmista monet olivat sitä mieltä, että palkkiolla ei ollut suurta merkitystä talkootyöstä. Osa kuitenkin ehdotti, että lapsen kausimaksua tulisi laskea, mikäli osallistuu tarpeeksi usein seuran talkootoimintaan. Pienempi osa ehdotti leirimaksujen sekä seura-asujen hintojen laskua. Myös pelkkä kiitos ja talkookahvit olisi vanhemmille tärkeä muistaminen.

Vanhemmat toivoivat että jatkossa kerrotaan miksi talkoita tehdään, ja miten se liittyy seuran yhteisiin tavoitteisiin. Jotkut vastaajista jäivät kaipaamaan tietoa mihin, mahdolliset talkoorahat menevät. Osa koki myös, että saattoi epäonnistua annetussa tehtävässä ja tämän takia vältteli muun muassa kilpailuiden toimitsijatehtäviä. Tämän takia on tärkeää, antaa riittävää ohjeistusta ja kehotusta kysyä lisää, mikäli joku on vähänkin epäselvää. Huomiota kannattaa myös kiinnittää siihen, että antaa vapaaehtoiselle mahdollisuuden päästä vaikuttamaan miten hän tehtävänsä tekee. Asioita voi tehdä monella tapaa saman päämäärän saavuttamiseksi. Talkoolaisten huomiointia pitäisi nostaa vanhempien mukaan enemmän esille. Esimerkiksi talkookahvit yhdessä, julkinen kiitos sopivissa tilanteissa tai sähköposti ovat pieni työ järjestäjälle, mutta sillä on suuri merkitys vapaaehtoiselle.

Tulokset esiteltiin seuran palaverissa huhtikuussa 2019, jossa todettiin, että seuran johtamisjärjestelmää täytyy kehittää selkeyttämällä organisaation johtohenkilöiden roolit, vastuut, tehtävät ja valtuudet. Palaverissa päätettiin, että seurasta nimetään yksi tai muutama henkilö, jotka ovat vastuussa kaikesta talkotoiminnasta Raision Kuulassa. Tällä vältetään mahdolliset sekaannukset vapaaehtoistoiminnan prosessin ajan ja lisätään selkeää tiedotusta. Seuran johto päätti palaverissa, että ennen kesän kilpailukautta Raision Kuula järjestää ja maksaa ensimmäisen asteen toimitsijakoulutuksen vanhemmille. Tällä pyritään siihen, että kukaan ei jäisi siksi pois kilpailujen järjestelyistä, koska kokee olevansa epäpätevä. Sisäisen ja ulkoisen tiedottamisen parantamiseksi seura perusti talkoolaisten Facebook ryhmän. Ryhmään päivitetään ajankohtaisia tietoja mahdollisista vapaaehtoistöistä ja talkootapahtumista. Vanhempien infoiltoja tullaan järjestämään edelleen säännöllisin väliajoin koskien Raision Kuulan toimintaa.

12 Pohdinta

Kuten Harju (2018) tuo kansalaisfoorumissaan ilmi, nykyään yksi ihmisen kallisarvoisimmista asioista on aika. Järjestöt ja seurat kamppailevat siitä hetkestä, joka jää ihmisten muista asioista. On siis tärkeää että, vapaaehtoistyö seurassa suunnitellaan ja johdetaan huolellisesti. Työn tulokset tukevat myös Ilvosen kommenttia siitä, että ihmisten vaatimustaso nousee ja yhteiskunta kehittyy ammattimaisemmaksi. (Ilvonen 2011). Tämä näkyy myös seurakentillä. Pienet roolit kahvinkeittäjänä kiinnostavat edelleen osaa, mutta sen lisäksi kaivataan vaativampia tehtäviä. Monilla vanhemmista oli jo paljonkin kokemusta erilaisesta seuratyöstä tai talkootoiminnasta ja kokivat että seuralla olisi tärkeää olla tarjolla monipuolista eri tavalla sitouttavaa toimintaa. Tarvitaan siis enemmän erikokoisia tehtäviä, jotka ottavat paremmin huomioon ihmisten erilaiset elämäntilanteet ja mahdollisuudet osallistua toimintaan. (Karreinen, Halonen & Tennilä 2017.)

Kuuluvainen (2015) painottaa että vapaaehtoistoiminta tarvitsee johtajaa, mutta muistuttaa, että vapaaehtoiset eivät kuitenkaan lähtökohtaisesti halua olla johdettavina. Havainto nousi myös tämän työn kautta esille. Seura tarvitsee johtajaa, joka huolehtii rekrytoinnista, kouluttamisesta, huoltamisesta ja palkitsemisesta. (Harju 2010, 193). Harju (2010) muistuttaa myös, että kaikenlaisessa järjestötoiminnassa pitää hyödyntää olemassa oleva potentiaali. Kyselyn tuloksista selvisi vanhempien laaja aikaisempi tausta vapaaehtoistoiminnasta, mistä seura ei ollut tietoinen. Tätä tullaan toivottavasti hyödyntämään tulevaisuudessa.

Vapaaehtoisten vastuuhenkilön sekä koko muun järjestön on tärkeä ymmärtää, että jokainen tehtävä ja työ on arvokasta. On oleellista, että vapaaehtoisten rooleja tarkastellaan aika ajoin ja heitä rohkaistaan ottamaan vastuullisempia tehtäviä. Yksi tärkeimmistä asioista, on myös muistaa vapaaehtoisten erilaiset syyt ja motivaatiot lähteä mukaan toimintaan. Vapaaehtoistehtävien selkeä suunnittelu, ohjeistus, aikataulutus ja ohjaus ovat avainsanoja yhdistyksen toiminnan kasvattamisessa.

Kartoitus oli kokonaisuudessaan mielenkiintoinen ja antoi seuralle tärkeää tietoa ihmisten mielipiteistä ja kokemuksista Raision Kuulan toiminnasta. Seura sai konkreettista ja hyödyllistä tietoa mitä pitää kehittää ja mihin oltiin tyytyväisiä. Kuitenkin aineistonkeruumenetelmänä kyselylomakkeeseen ja havainnointiin liittyi haasteita. Kyselylomakkeen suunnittelu ja luominen vei aikaa ja olisi vaatinut aiheen sekä kohderyhmän vielä parempaa tuntemusta. Kyselylomaketta ei esitettävästi, joten oli haastavaa arvioida kysymysten onnistumista. Voi siis olla, että kohderyhmä on saattanut tulkita kysymykset väärin, mikäli ne on

kirjoitettu epäselvään muotoon, tai mikäli vastaajat eivät ole perehtyneet asiaan, jota kysymykset koskivat. (Hirsjärvi ym. 2010, 195). Havainnointi puolestaan oli siinä mielessä hankalaa, että selvityksen tekijä ei ollut ehtinyt olla kauaa seuran toiminnassa mukana. Jatkoa ajatellen olisi mielenkiintoista tutkia, miten työn perusteella tehdyt toimenpiteet ovat vaikuttaneet seuran toimintaan.

Lähteet

- Aira.,T., Kannas.,L.,Konu., A.,Kokko,S., Tiirikainen.,M.,Tynjälä., J. & Villberg.,J. 2013. MIKSI MURROSIKÄINEN LUOPUU LIIKUNNASTA? Liikunta-aktiivisuuden väheneminen murrosiässä Miksi lapset ja nuoret katoavat liikunta- ja urheiluseuroista murrosiässä? PDF. (Luettu 3.3.2019) <http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/252/murrosika.pdf>
- Drukcer, P-F.2008. Voittoa tavoittelemattoman organisaation johtaminen. Käytäntö ja periaatteet.
- Harju, A.2010. Puheenvuoro kansalaisyhteiskunnan tulevaisuudesta. Sivistysliitto Kansalaisfoorumi.
- Harju, A.2018. Vapaaehtoistoiminnan lisääntymisen haasteet. Kansalaisyhteiskunnan verkkolehden julkaisu 4.6.2018. (Luettu 16.4.2019) <https://kansalaisfoorumi.fi/vapaaehtoistoiminnan-lisaantyyvat-haasteet/>
- Heikkala, J. (2000) Liikunnan järjestökentän muutokset ja toimintaympäristö. Teoksessa Itkonen, H., Heikkala, J., Ilmanen, K. & Koski, P. (toim.) Liikunnan kansalaistoiminta – muutokset, merkitykset ja reunaehdot. Helsinki: Liikuntatieteellinen Seura, 119-134.
- Heinilä, K., Koski, P. 1991. Suomalainen liikuntaseura. Liikuntatieteellisen seuran julkaisu nro 125. Hakapaino Oy. Helsinki.
- Ilvonen, A. 2011. Miten johdan? Yhdistystoiminnan johtamisopas. OK-opintokeskus.
- Karrelainen, L., Halonen, M. & Tennilä, M.(toim.) 2017. 10 Askelta parempaan vapaaehtoistoimintaan. Vihreä sivistysliitto ry.
- Kuuluvainen, S. 2015.Vapaaehtoistyön Johtaminen. Kansalaisfoorumi 2015.Helsinki.
- Korte, P.2019. Raison Kuula ry. Toimintakäsikirja.
- Koski, P.& Mäenpää, P. 2018 Suomalaiset liikunta- ja urheiluseurat muutoksessa 1986–2016. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2018:25 (Luettu 16.4.2019) <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/160926/okm25.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Koski, P. 2006 Katsaus liikunnan kansalaistoiminnan tutkimukseen. Opetusministeriö. 21.06.2006 (Luettu 18.4.2019) <http://www.liikuntaneuvosto.fi/files/274/Kanstoim-Meta2006.pdf>
- Koski, P. & Mäenpää, P. 2018 Suomalainen seurajärjestelmä pitää pintansa. Liikunta & Tiede julkaisu 55. 6/2018 (Luettu: 13.3.2019) https://www.lts.fi/media/liikunta-tiede-lehden-artikkelit/6_2018/lt_6-18_4-8_lowres.pdf
- Lehtinen, S-T. 1997. Vapaaehtoistoiminta – kasvava voimavara? Näkökulmia ammattityöhön. Helsinki: Kansalaisareena Ry
- Mallen, C. & Adams, L. 2013. Event management in sport, recreation and tourism. Theoretical and practical dimensions. Routledge. Abingdon, Oxon.
- Mononen, K., Blomqvist, M., Koski, P. & Kokko, S. 2016. Urheilu ja seuraharrastaminen. Teoksessa S. Kokko & A. Mehtälä (toim.) Lasten ja nuorten liikuntakäyttäytyminen Suomessa. LIITU-tutkimuksen tuloksia 2016. Valtion Liikuntaneuvosto.
- Pöyhiä, T. 2003. Urheilutapahtuman vapaaehtoistyö uuden yhteisöllisyyden ilmentäjänä. Tapauksena vuoden 2003 Jääkiekon MM-kisat. Pro gradu -tutkielma.
- Rajala, A. & Nieminen, P. 2017. Tuettu vapaaehtoistoiminta - avain osallisuuteen. Kansalaisareenan julkaisuja 3/2017. (Luettu 17.4.2019) http://www.kansalaisareena.fi/ka2016/wp-content/uploads/2017/11/Tuettu_vapaaehtoistoiminta_WEB_KORJ2.pdf
- Raninen, A., Raninen, T., Toni, I. & Tornaesus, Göran. 2007. Mathildan muodonmuutos. Kansalais- ja vapaaehtoistoiminnan uudet kasvot.
- Unruh, D. R. 1979. Characteristics and types of participation in social worlds. Symbolic interaction, 2.
- Yeung, A. 2002. Vapaaehtoistoiminta osana kansalaisyhteiskuntaa – ihanteita vai todellisuutta?: tutkimus suomalaisten asennoitumisesta ja osallistumisesta vapaaehtoistoimintaan.

Liitteet

Liite 1. Kyselylomake seuratoimijoille

Hei!

Opiskelen Haaga-Heliassa liikunnan- ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa Vierumäellä. Teen opin-
näytetyötä Raision Kuulalle liittyen uusien vapaaehtoisten hankkimiseen, sekä vanhempien osallis-
tamiseen seuran toimintaan.

Viestin ohessa on linkki webropol kyselyyn, johon toivoisin sinun vastaavan työn onnistumiseksi.
Kyselyn teemana on kuulla valmentajien ja muiden Raision Kuulan toimijoiden kokemuksia ja mieli-
piteitä mihin ja millaista apua seuraan kaivataan. (Toinen kysely on kohdistettu urheilijoiden van-
hemmille, missä kartoitetaan osallistumisresursseja yms.)

Työn onnistumisen kannalta, on tärkeää saada mahdollisimman monelta vastaus kyselyyn. Vastaa-
minen tapahtuu nimettömänä ja kestää viidestä kymmeneen minuuttiin.

Vastausaikaa on maaliskuun loppuun asti. (31.3.2019)

Kiitos vastaamiseen käytetystä ajastasi!

Ystävällisin terveisin,
Emilia Maaskola

Neutral

Raision Kuulan seuratoimijat

1. Sukupuoli

- Nainen
- Mies
- Muu

2. Ikä

- Alle 18
- 19-25
- 26-35
- 36-45
- 46-55
- 56-65

3. Mitä kautta olet itse tullut mukaan seuran toimintaan?

- Yleisurheilen itse
- Yleisurheilin nuorempana
- Lapseni tai lapsenlapseni yleisurheilee
- Joku lähipiiristäni yleisurheilee
- Jotain muuta kautta

4. Kuinka pitkään olet ollut mukana seuran toiminnassa?

- Alle vuoden
- 1-2vuotta
- 3-5vuotta
- 6-10vuotta
- Yli 10vuotta

5. Toimin seurassa

- Vapaaehtoisena
- Tuntityöntekijänä
- Pää- tai puolipäiväsenä

6. Roolini seurassa

- Ohjaaja/valmentaja
- Huoltaja
- Luottamushenkilö (sihteeri, puheenjohtaja, rahastonhoitaja, jaoston jäsen)
- Seuratyöntekijä

7. Olen saanut riittävän perehdytyksen tehtävääni

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

8. Tehtäväni ovat mielekkäitä

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

9. Voin vaikuttaa tehtävieni kehittämiseen

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

10. Olen tyytyväinen seuralta saamaani korvaukseen/huomiointiin?

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

11. Tehtäviä on sopiva määrä

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

12. Saan seuran muilta ohjaajilta tarpeeksi tukea tehtävieni hoitamiseen

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

13. Koen oman työmääräni liian suureksi

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

14. Koen että uusista vapaaehtoisista olisi hyötyä seuralle

- Täysin eri mieltä
- Jokseenkin eri mieltä
- Ei samaa eikä eri mieltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä

15. Mihin tehtäviin kaipaisit apua? (esim. toimitsijatehtävät kilpailuissa, ryhmän hallintoasioiden järjestely,tiedottaminen,harjoittelemisen organisointiin liittyvät tehtävät,ohjaaminen/valmentaminen, talkoot ja tapahtumien järjestäminen?)

Liite 2. Kyselylomake vanhemmille

Hei!

Opiskelen Haaga-Heliassa liikunnan- ja vapaa-ajan koulutusohjelmassa Vierumäellä. Olen ollut puoli vuotta Raision Kuulalla seuratyöntekijänä sekä valmennan Team Greeneissä.

Teen opinnäytetyötä Raision Kuulalle liittyen uusien seuratoimijoiden hankkimiseen, sekä vanhempien osallistamiseen seuran toimintaan.

Viestin ohessa on linkki webropol kyselyyn, johon toivoisin sinun vastaavan työn onnistumiseksi.

Työn toteutumisen kannalta, on tärkeää saada mahdollisimman monelta vastaus. Kysely tapahtuu nimettömänä ja kestää viidestä kymmeneen minuuttiin. Vastauksien avulla kehitetään seuratoimintaa entistä paremmaksi.

Vastausaikaa on maaliskuun loppuun asti. (31.3.2019)

Kiitos vastaamiseen käytetystä ajastasi!

Ystävällisin terveisin
Emilia Maaskola

Vanhemmat ja huoltajat

1. Vastaaja

- Äiti
- Isä
- Huoltaja

2. Onko sinulla aiempaa kokemusta seuratoiminnasta? Jos vastasit kyllä, niin mitä?

- Ei laisinkaan
- Hieman _____
- Paljon _____
- Melko paljon _____
- Erittäin paljon _____

3. Olisiko sinulla aikaa ja kiinnostusta osallistua Raision Kuulan seuratoimintaan?

- Ei laisinkaan
- Hieman
- Paljon
- Melko paljon
- Erittäin paljon

4. Kuinka usein olisit valmis osallistumaan seuran toimintaan?

- En milloinkaan
- Kerran vuodessa
- Kerran kuukaudessa
- Kerran viikossa
- Useammin

5. Mihin tehtäviin olisit valmis osallistumaan riittävällä opastuksella? (voit valita useamman vaihtoehdon)

- Kilpailutoiminnan yleiset järjestelyt
- Kahvinkeitto/Buffer
- Toimitsijatehtävät kilpailuissa (ajanotto, kirjuri)
- Seuran hallintoasioiden järjestely
- Tiedottaminen
- Harjoittelemisen organisointiin liittyvät tehtävät
- Valmentaminen
- Apuohjaaja
- Talkootyö
- Tapahtumien järjestämien
- Resurssien ja yhteistyökumppanien hankinta
- Toiminta Huvilinnussa (tanssilava Raisiossa)
- En mihinkään näistä

6. Koetko, että sinulla olisi jotain erityisosaamista seuran hyväksi?

7. Mitä toivoisit palkkioksi tehdystä vapaaehtoistyöstä?

- En mitään
- Lapsen kausimaksujen madaltaminen
- Lapsen mahdollisten leirimaksujen madaltaminen
- Muuta, mitä? _____

8. Mitkä olisivat osallistumisesi syyt, jos nyt lähtisit mukaan toimintaan? (voit valita useamman)

- Rakkaus lajiin ja sen kehittämiseen
- Aiemmat kokemukset vapaaehtoistoiminnasta
- Perheenjäsenen tai ystävien esimerkki
- Aiemmat kokemukset seuratoiminnasta
- Pyydettiin mukaan
- Kiinnostus ohjaamiseen ja valmentamiseen
- Oman osaamisen hyödyntäminen
- Oman lapsen tai lapsenlapsen harrastus
- Halu kehittää Raision Kuulan toimintaa

**9. Muita kehittämissuhteita ja terveisiä seuralle?
Voit myös perustella edellisiä vastauksiasi.**
